

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Τῆς 'Ιερωσύνης

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
'Επ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ζητεῖται ταυτότης

Πολὺς λόγος γίνεται τελευταία γιὰ τὸν ρόλο ἢ τοὺς ρόλους ποὺ ἔχει· γὰρ διαδραματίζει ὁ ἱερέας στὴ σύγχρονη κοινωμία. Ἡ προσέλευση νέων παιδιῶν στὴς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ τὴν εἰκόνα ἢ τὴν εἰκόνην, ποὺ αὐτὰ τὰ ἴδια ἔχουν σχηματίσει· στὸ μυαλό τους γιὰ τὴν λειτουργίαν ποὺ ὀφείλουν γὰρ ἐκπληρῶσαι διαλέγοντας τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα ἢ λειτουργήματα ἢ ἐπάγγελμα, σὲ μιὰ ἐποχὴν σὰν τὴ δική μας. Ἡ προσέλευση νέων ἀνθρώπων ἐξαρτᾶται ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὴν ἐφέσει τους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν μικρὴν ἢ τὴν μεγάλαν, θετικὴν ἢ καὶ ἀρνητικὴν προσδοκίαν ποὺ ἐναποθέτουν πάνω τους ὄλοι· ἐκείνοι ποὺ τοὺς περιβάλλουν.

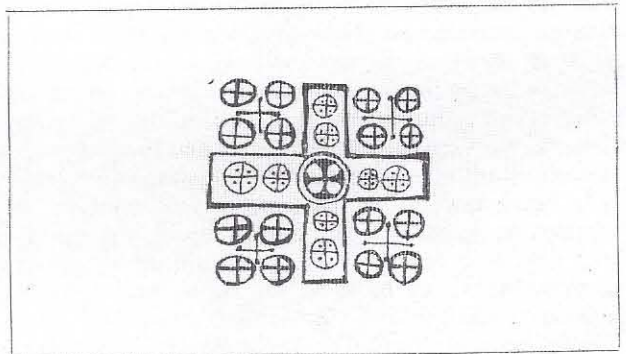
Ἡ ἀγωνία τελικὰ τῶν ὑποψηφίων κληρικῶν, ἀλλὰ καὶ ὄλων ἐκείνων ποὺ ἤδη ὑπηρετοῦν, διακονοῦν καὶ ποιμαίνουσι τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ ἐγκρατεῖα στὴν ἀναζήτησιν τῆς ταυτότητάς τους. Στὴν ἀναζήτησιν, δηλαδὴ, τῶν στοιχείων ἐκείνων ποὺ στοιχειοθετοῦν τὴν ἱερατικὴν τους ιδιότητα. Τέτοια στοιχεῖα δὲν περιέχονται ἀσφαλῶς σὲ κάποιο θελτίο ταυτότητος. Τὸ πρᾶγμα τότε θὰ ἦταν σχετικὰ ἀπλό. Θὰ ἀρκοῦσε γὰρ συμπληρῶναι τὰ στοιχεῖα ποὺ ζητοῦνται· σὲ ἓνα εἰδικὸ ἐγτυπο καὶ μετὰ τὴν ἀπαραίτητες διοικητικὰς διαδικασίας θὰ εἶχαμε σὲ λίγο τὴν «ταυτότητά» μας στὰ χέρια μας. Τὸ πολὺ πολὺ, ἐλλείψει ἀποδεικτικῶν στοιχείων, γὰρ ὑπογράφαμε καὶ μιὰ ὑπεύθυνη δήλωσιν... Στὰ χαρτιά, καὶ ὅταν ἀκόμα ἢ γραφειοκρατία παρεμβάλλει ἐμπόδια, τὰ πρᾶγματα κυλοῦν σχετικὰ εὐκολα.

Ὅταν ὅμως ἔχεις γὰρ κάνεις μὲ τὸν ἑαυτὸ σου, ὅταν ἔχεις γὰρ ἀντιμετωπίσεις τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἰδιαίτερα ὅταν θρῖσσεσαι· «ἐνώπιος ἔνωπίω», τὰ πρᾶγματα δυσκολεύουν. Εἶσαι ὑποχρεωμένος γὰρ δώσεις σαφεῖς καὶ συγκεκριμένους ἀπαντήσεις στὰ πιδ φανερά καὶ τὰ πιδ κρύφια ἐρωτήματα καὶ ἐρωτηματικά, τὰ δικὰ σου καὶ τῶν ἄλλων. Σ' αὐτὴν τὴν ἐρωταποκρίσειν δὲν ἀποφεύγεις σίγουρα κρίσιν ἢ καὶ κρίσεις ταυτότητος, ἀν συλλογιστεῖς, ἔστω καὶ συνοπτικά, ἐρωτήματα ὅπως αὐτὰ ποὺ διαγράφονται εἰς τὴν ἐκείνην:

Ποῖός εἶσαι σὺ ποὺ καλεῖσαι γὰρ ποιμάνεις ποιόν ἢ ποιούς, ποῦ, πῶς, πότε, γὰρ ποιὸ πρᾶγμα καὶ γιατί;

Μέσα ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα ἀναδιδιώγεται ἡ ὄλη εἰκόνα τοῦ ἱερέα καὶ τῆς κρίσεως του στὴν ἀναζήτησιν τῆς ταυτότητός του. Γιὰ ὅλα αὐτὰ πρέπει γὰρ ὑπάρξουν

ἀπαντήσεις. Οἱ ἀπαντήσεις δὲν εἶναι πάντοτε δεδομένες. Κάθε ἐποχὴ διαφοροποιεῖ καὶ τὰ ἐρωτήματα καὶ τὴν ἀπαντήσιν. Δὲν μπορεῖς γὰρ ἀποστηθίσεις ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις κλισέ. Ἡ ἐποχὴ μας ἄλλωστε δὲν εὐνοεῖ στερεότυπα. Οἱ ἀπαντήσεις πρέπει γὰρ δοθοῦν μὲ τὸ χέρι· στὴν καρδίαν, γὰρ εἶναι προσωπικὴ καὶ γ' ἀνταποκρίνονται· στοὺς ὑπαρχοῦσιν προβληματισμοὺς τῶν ὑποψηφίων. Αὐτοὶ γνωρίζουν πολὺ καλὰ ὅτι· πρέπει γὰρ φαγοῦν ἀντάξιοι τοῦ «ἄξιου» ποὺ θ' ἀκούσουν κατὰ τὴν χειροτονίαν τους καὶ τῆς «κλήσεως» στὴν ὁποία ἐκλήθησαν. Ξέρουν ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα ἢ κλήση αὐτὴ θὰ εἶναι ἄρση σταυροῦ, ποὺ ἀπὸ τὰ καίμενα καὶ τὰ χαρτιά θὰ μεταφερθεῖ στοὺς ὤμους του. Σαστίζει, λοιπόν, καὶ τὰ χάνει· ὁ «ὑποψήφιος» γιὰ τὴν ἱερωσύνη νέος τῆς ἐποχῆς μας.

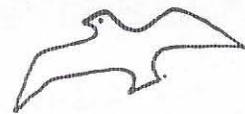

Ἐρωτήματα καὶ ἀπαντήσεις

Αὐτὸς ποῖός εἶναι ποὺ θὰ μπορέσει γὰρ ποιμάνει καὶ θὰ διακονήσει ποῖο ὄριον; Πιστὸς καὶ ἀπίστος, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἐνθέου καὶ ἀθέου, ἀνθρώπους ποικίλων τάξεων καὶ κατηγοριῶν, ὅλους αὐτοὺς τέλος πάντων ποὺ ζοῦν καὶ διακονοῦνται στὸν μικρόκοσμον μιᾶς ἐνορίας ἢ καὶ πέρα ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς;

Αὐτὸς ποῖός εἶναι τὸν ποιμάνει; Ὁ ἴδιος, ὁ ἐπίσκοπος, ὁ Καλὸς Ποιμάνεις; Εἶναι στιγμὴν ποὺ τοῦ ἀμφισβητοῦν ἀκόμα καὶ τὸ ὄνομα. Λέγε πῶς καὶ ὁ τίτλος τοῦ ποιμένα εἶναι παρωχημένος καὶ περιττός. Σὲ ἐποχὴν μάλιστα, ποὺ καὶ αὐτὴν οἱ εὐδουλλιακὴν ἢ τραχύτερας εἰκόνας ποιμένων καὶ ποιμνίων ἔχουν ἐκλείψει, καὶ ὁ μέσος ποιμάνεινος ἀνθρώπος δὲν ἔχει σχεδὸν οὔτε κἀν τέτοιου τύπου «ποιμνικὰς» παραστάσεις, ὁ κληρικὸς φέρεται ὡς ποιμὴν ἢ βοσκὸς λογικῶν προβάτων. Ὁ σύγχρονος ἄλλωστε «ποιμάνεινος» ἀνθρώπος ἀποσπᾶται

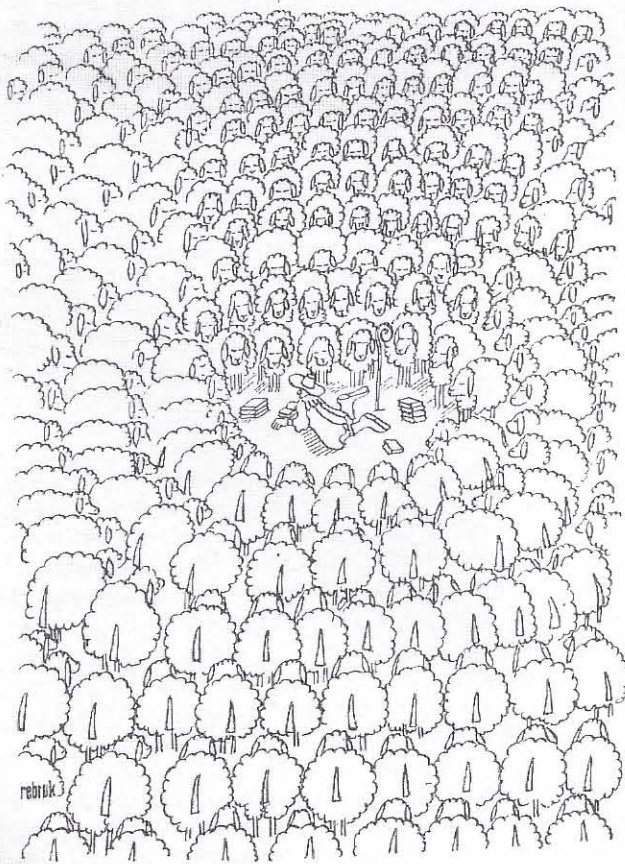
σὲ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας

ἀνάμια καὶ τὴν ἰδέα γὰ τὸν ἀποκαλοῦν πρόβατο, ἔστω καὶ λογικό.

Ποῦ ἐξάλλου θὰ ποιμάνει ὁ ἐκκλησιαστικὸς ποιμένας τὸ ποίμνόν του; «Βούλιαξαν στὸ τσιμέντο οἱ καρδιές μας» (Ν. Τυπάλδος). Ἡ τσιμεντούπολη «θέλει δύναμη γὰ τὴν ἀντέξεις» καὶ «αἶθριο θὰ ψάχνουμε τὸν ἥλιο μὲ τὰ κυάλια». Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει γὰ καταργήσουμε τὶς πόλεις ἢ τὸ ἄστικό μας περιβάλλον. «Ἡ πόλις θὰ σὲ ἀκολουθεῖ»... Σημαίνει, ὅμως, μιὰ προσπάθεια ἐκ μέρους τῶν ποιμένων, ἢ ποιμαντικῆ τους γὰ εἶναι ἐν τὸς τόπου καὶ χρόνου. Ἀπαιτεῖται μιὰ τέχνη γὰ τὸ ποῦ καὶ τὸ πότε τῆς διαποιμάνσεως.

Οἱ τόποι ἔχουν πληθυνθεῖ. Οἱ ἄνθρωποι βρίσκονται παντοῦ καὶ πουθενά, ποτὲ καὶ πάντοτε. Ποῦ θὰ τοὺς ἀναζητήσεις; Στὸ σπίτι, στὴν ἐργασία, στὶς συγκοινωνίες, στὰ γοσοκομεῖα, στὶς φυλακές, στὰ κέντρα ἀναψυχῆς; Ποιὰ ὥρα ἢ ποιὲς ὥρες; Πῶς θὰ καταλάβεις ὅτι ὁ χρόνος γίγεται καί ρόε, δηλαδὴ εὐπρόσδεκτος εἰς σωτηρίαν χρόνος;

Ἡ ποιμαντικὴ τέχνη ἐνημερώνεται καὶ ἐσυγχρονίζεται... Ποιὲς εἶναι οἱ προοπτικὲς τῆς Ποιμαντικῆς, τῆς «τέχνης τεχνῶν καὶ τῆς ἐπιστήμης ἐπιστημῶν»;

Μὲ ποιὲς μεθόδους θὰ ποιμάνεις τοὺς ἄνθρώπους; Ἀναζητᾶς τὸ πῶς. Στὶς μεθοδαῖες τοῦ ἀντικειμένου τί θὰ ἀντιτάξεις; Στὶς μηχανῆς τοῦ ἐχθροῦ τί θὰ μηχανευτεῖς; Ποιούς «ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ» θὰ προσκαλέσεις σὲ βοήθεια; Ἐδῶ καλεῖσαι γὰ ἐνεργοποιήσεις ὅλα τὰ ἀποθέματα τῆς ἐμπειρίας σου καὶ γὰ ἀναζητήσεις νέες πηγὲς ἐμπνεύσεως.

Γιατὶ τὰ θέματα ποῦ ἔχεις γ' ἀντιμετωπίσεις εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα. Τὰ ζητήματα γὰ τὰ ὁποῖα θὰ σὲ πλησιάσουν οἱ ἄνθρωποι θὰ διαφέρουν. Θὰ σὲ ρωτήσουν «περὶ πάντων καὶ ἄλλων τινῶν». Δὲν θὰ ἔχεις εὐκόλες, ἔτοιμες καὶ πρόχειρες τὶς ἀπαντήσεις. Θὰ χρειασθεῖ γὰ σκεφθεῖς, γὰ συσκαφθεῖς μὲ ἄλλους ἀδελφοὺς, γὰ ζητήσεις τὸν ἄνωθεν φωτισμό. Εἶναι φορές ποῦ θὰ φυλαχτεῖς γ' ἀπαντήσεις, θὰ προτιμήσεις τὴ σιωπὴ. Κι ἂν λαλήσεις, θὰ τὸ κάνεις γιατί ἔχεις πεποθήγη καὶ πίστη στὸ λόγο ποῦ θὰ μαρτυρήσεις καὶ πιστεύεις ὅτι μὲ τὸν τρόπο ποῦ ποιμάνεις δὲν κάνεις τίποτε ἄλλο παρὰ ἐνεργοποιεῖς τὰ χαρίσματα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ δικά σου δηλαδὴ καὶ τῶν ἄλλων, ἀξιοποιεῖς τὰ ἐνεργήματα τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου.

Ἡ ἐνασχόλησή σου ἔμως μὲ ἐρωτήματα καὶ ἀπαντήσεις τοῦ τύπου ποῦ παραθέσαμε σὲ ὀριμάζει καὶ βλέπει διὰ μιᾶς τὸ πεδίο, στὸ ὁποῖο καλεῖσαι γὰ ἐργασθεῖς. Βλέπεις τὶς δυσκολίες καὶ τὶς εὐκολίες, τὰ ἐμπόδια καὶ τὴν ἄρση τους, τοὺς ὀρίζοντες ποῦ ἀνοίγονται μπροστὰ σου. Σίγουρα τότε ξέρεις τί σὲ περιμένει:

Οἱ πηγὲς τῶν ὕδατων,
ὁ πάθος τῆς ἐλάφου,
τὸ γαλανὸ πρωινό,
ὁ ἀνατέλλοντις ἥλιος,
ἢ κοσμοσυρροὴ τῆς ἀσφάλτου,
τῆς πολυκατοικίας τὸ ἄχθος,
τὸ «ἐλέουσον Δέσποτα ἄγιε».
ἢ χαρισματοεικὴ στιγμή
καὶ τὰ «ἄξιος» τῆς κιθαρῶ
συνθέτουν
τῆς Ἱεροσολύμων
τὸ τέλος [σκοπὸς]
καὶ τὸ σύμβολο!

Συνθετικώτερα δὲν μπορούσε γὰ δοθεῖ τὸ εὖρος τῆς Ἱερωσύνης ἀπὸ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο τὸ κατέγραψε στὸ ὁμώνυμο ποίημά του ὁ Ἀντώνης Στυλιανῆς, καθηγητῆς - ἱεροκήρυκας ἀπὸ τὴν Κύπρο, στὸ περιοδικὸ «Κοινωνία» (τεύχος Ἰουλίου - Σεπτεμβρίου 1984, σ. 385).

Ἔμεις δὲν ἔχουμε παρὰ γὰ εὐχρηθούμε, «ἢ θεία χάρις, ἢ πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα» γὰ συνοδεῖς τὰ δῆματά σου στὸς δρόμους τῆς ποιμαντικῆς σου διακονίας καὶ γὰ καρποφορεῖς!